

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LX. Simoniacorum poenæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quàm tolerat, ut Innocentius III. loquitur cap. nisi essent de præbendis.

CAPUT LX.

Simoniacorum pœna.

- 518 Dicendum 1°. quòd ob solam simoniam mentalem & conventionalem pœnæ juris contra simoniacos latæ non incuruntur, sed ob solam simoniam realem, dum scilicet conventio expressè, vel tacitè sic facta est de danda re temporali pro spirituali, ut ex una parte conditio impleta sit. Colligitur ex cap. mandata de simonia, & ita docet S. Thomas q. 100. a. 6. ad 6. ibi: *Quoad Deum sola voluntas facit simoniacum, sed quoad pœnam ecclesiasticam exteriorem non punitur nisi abrenunciare teneatur, sed debet de mala intentione pœnitere.* Testaturque Navarrus esse conforme stylo Romanæ Curie, addens (cum Sylvestro & aliis communiter) non omnem simoniam realem, etiam perfectam, inducere pœnas juris: quia Ecclesia non legitur illas imposuisse, nisi in tribus generibus simoniæ, videlicet in beneficiis, in ordinibus, & in ingressu religionis.
- 519 Excipienda est tamen simonia confidentiæ (quam nonnulli reducunt ad conventionalem) pœnis namque gravissimis ipso facto incurrendis subjacet ex Constitutione Pii IV. & Pii V.
- 520 Simoniam conventionalem mixtam, quâ quis pretium accepit, sed beneficium nondum contulit, à pœnis liberam censent plurimi. Eam tamen, quâ beneficium quis contulit, sed promissum pretium nondum accepit, pœnis obnoxiam censet Toleus, aïens sententiam suam esse communem, fundatam tam in stylo Romanæ Curie, quàm in cap. cum super de confessis, & in eo quòd Pius IV. in Bulla reformationis Pœnitentiariæ sibi reservaverit dispensationem circa retentionem beneficii & fructuum per simoniam conventionalem occultam receptorum.
- 521 Nec sanè certa est sententia talem simoniam non comprehendi in extrav. cum detestabilis, inter communes de simonia, in qua Paulus II. electiones, provisiones, & alias quasvis dispositiones, quas simoniacâ contigerit labe vitari, subjicit pœnis juris, utique excommunicationi, nullitati, seu invaliditati, &c. In hoc proinde casu controverso, quod tatius secundum canones est eligendum.
- 522 Dicendum 2°. per simoniam commissam in ingressu religionis incurritur tam à dantibus quàm à recipientibus excommunicatio, & Conventus, seu Capitulum incurrit pœnam suspensionis Pontifici reservatam. Extrav. sanè de simonia. Simoniacè quoque professus per varios canones in aliud detruditur Monasterium, post sententiam utique Judicis, ut Aretius interpretatur.
- 523 Dicendum 3°. per simoniam in beneficiis pœnas sequentes incurri. 1°. qui per simoniam realem beneficium confert, vel procurat, eligendo, præsentando, commendando,

&c. ipso facto excommunicatur, sicut & ille qui scienter tali modo beneficium acquisivit. 2°. talis electio, præsentatio, collatio, ipso jure irrita est, idèdque taliter provifus in conscientia tenetur beneficium dimittere, fructusque omnes restituere, etiam si simonia ipso ignorante commissa fuerit, cap. nobis fuit, & cap. sicut unis de simonia, nisi fortè inimicus ejus, ut ei noceret, pecuniam dederit, vel nisi ipse, suspicans de hoc agi, contradixerit. 3°. ita electus, vel provifus fit inhabilis ad idem beneficium, neque potest illud, etiam Episcopo dispensante, postea obtinere, cap. nobis fuit citato, & cap. si alicui de elect. ubi tamen additur, Episcopum dispensare posse cum eo qui per simoniacam pravitatem, ipso ignorante, nec postea ratum habente, beneficium simplex accepit; secus si prælaturam. Aliqui tamen putant inhabilitatem hanc ab Episcopo tolli posse, quoties simonia est occulta.

An autem sub nomine beneficii veniant Abbatia, Generalatus, Provincialatus, Prioratus, &c.? Negant aliqui. Affirmant Suarez & alii, apud Bassæum verbo *simonia* 6. n. 2. Saltem ad ea reductivè pertinent, sicut & dignitates ecclesiasticæ, quarum simoniacæ acquisitio est ipso jure nulla, easque taliter acquirens, per Bullam Pii V. *quamprimum* 5^{im}. apud Cherubin, redditur ipso jure inhabilis ad quascumque alias dignitates obtinendas. Nominè verò dignitatis, juxta declarationem Sixti V. Bullâ ad Romanum, veniunt omnia officia honoris: ut Abbatia, Præpositura, Prioratus, &c. non verò officia oneris, ut Lectoris, Confessarii, &c.

Dicendum 4°. per simoniam confidentiæ, dato acceptoque beneficio, tamen si pretio nondum soluto, hæ incuruntur pœnæ. 1°. ambo contrahentes, Episcopo inferiores, incidunt ipso facto in excommunicationem, Pæpæ reservatam; Episcopus verò ab ingressu Ecclesiæ prohibetur. 2°. irrita est collatio & resignatio beneficii, in qua talis intervenit simonia. 3°. provifus de tali beneficio, fit inhabilis ad illud, & ad alia omnia. 4°. incurrit privationem omnium beneficiorum ac pensionum prius obtentorum, & obtenturum, quamvis ex usu legem interpretante, secundum aliquos, ea dimittere non teneatur ante sententiam. 5°. hæc pœna non solum extenditur ad accipientem, sed etiam ad dantem. 6°. beneficia in confidentia collata & accepta Sedi reservantur Apostolicæ.

Dicendum 5°. quisquis beneficium accipit pro munere temporali, sive à manu, sive ab obsequio, sive à lingua, quamvis nullo pacto præcedente, in conscientia tenetur ad illud dimittendum, & ad restituendos fructus illius, si animo proposuerit beneficium taliter acquirere. Ita S. Thomas q. 100. a. 6. *quia nullus potest licitè retinere id quod contra voluntatem domini acquisivit, puta si aliquis dispensator de rebus domini sui daret alicui contra*

voluntatem & ordinationem domini sui, ille qui acciperet, licite retinere non posset. Dominus autem, cujus Ecclesiarum Prælati sunt dispensatores & Ministri, ordinavit ut spiritualia gratis darentur. . . . Et ideo qui muneris interventu spiritualia quæcumque assequitur, ea licite retinere non potest. Nec certe ullus est legitimus retinendi titulus: cum collatio simoniaca ipso facto irrita decernatur, extrav. cum detestabilis de simonia. Nec solum talis est jure humano, sed & naturali ac divino, quo illegitimus est contractus omnis, quo invendibile venditur, vel id cujus venditor non habet dominium, nec domini consensum. Beneficia verò invendibilia sunt, & venditor eorum non est dominus, nec consensum habet domini, sed prohibitionem, & ordinationem in contrarium. Matth. 10. *Gratis accepistis, gratis date.*

527 Unde patet ejusmodi venditionem injustam esse, ut docet S. Thomas ad 3. pretium proinde pro ejusmodi pretio acceptum, non esse justè acceptum; adeoque justè retineri non posse (uti nec fructus beneficii nulliter accepti) prout tradit idem S. Doctor ad 1. & 4. & q. 32. a. 3. q. 62. a. 5. ad 2. & concedunt Henricus, Adrianus, Molanus, uterque Medina, Sotus, Estius, & ipsos referens Sylvius hic. Enimverò qui lucrum ex mutuo, etiam absque pacto accepit, illud tenetur restituere, ut colligitur ex cap. *consultuit* de usura. Similiter ergo qui temporale lucrum ex re spirituali simoniacè, etiam absque pacto accepit, illud tenetur restituere.

528 Si dicas, cum nonnullis Casuistis, pretium pro re spirituali, ut temporaliter fructifera, acceptum, stante æqualitate inter pretium, & valorem fructuum, non esse acceptum contra justitiam naturalem, sed solum contra religionem & reverentiam rei sacræ; adeoque jure naturali non esse restituendum. Aliàs Pontifex in pretii restitutione dispensare non posset; cujus oppositum docet praxis Romanæ Curie.

Respondeo injustitiam hinc non peti ex inæqualitate inter pretium, & valorem fructuum, sed ex venditione rei invendibilis, &c. At verò fructus illi, seu jus ad illos invendibile est (quamdiù Papali autoritate separatim non est à titulo spirituali, ex quo provenit) prout titulus ipse spiritualis, sine quo non provenit, & sine quo proinde vendi æstimarique non potest, uti optimè declaratur can. *si quis objecerit* 1. q. 3. *Si quis objecerit non consecrationes emi, sed res ipsas, quæ ex consecratione proveniunt; penitus desipere probatur. Nam cum corporalis Ecclesia, aut Episcopus, aut Abbas, aut aliquid tale, sine rebus corporalibus in nullo proficiat, nec anima sine corpore corporaliter vivat; quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit.* Merito proinde Alexander VII. hanc damnavit propositionem: *Non est contra justitiam beneficia ecclesiastica non conferre gra-*

tis: quia Collator, conferens illa beneficia ecclesiastica, pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod sibi conferre non tenebatur. Quia tamen pretium simoniacè acceptum, Ecclesiæ restituendum est, cujus bonorum Papa summus est dispensator, ex justa causa illud assignare potest ei qui injustè accepit, imò & sibi in ordine ad pias causas. Quomodo magnum Chronicum Belgicum pag. 313. scribit, quod Abbas Ecclesiæ S. Pauli Romæ Urbano V. summam magnam pecuniæ obtulerit, ut ad Cardinalatum promoveretur. Papam verò oblationem accepisse, & de eadem reparasse Ecclesiam S. Pauli, relicto Abbate in suo statu, sine promotione; pecuniam illam in pœnam simoniæ quasi confiscando, & in dictæ Ecclesiæ reparationem, ad quam Abbas tenebatur, applicando.

Dicendum 6°. simoniacè ordinator, etiam si id ignoraverint, ab executione Ordinum ipso jure esse suspensos, cap. *quoties*, & cap. *de hoc* de simonia. Cum iis tamen qui ignorant sic ordinati sunt, Episcopus dispensare potest. Si verò scienter, necessaria est dispensatio Summi Pontificis, cap. *post translationem* de renuntiat. Et ibi Glossa.

CAPUT LXI.

Obligatio ad restitutionem, ob simoniam.

Am dixi, simoniacè accepta esse restituenda, tam scilicet pretium temporale, simoniacè acceptum, quam beneficium ipsum, & omnes fructus ex hujusmodi beneficio acceptos, uti declaratur extrav. *cum detestabilis* de simonia. Et pretium quidem jure naturæ, reddi deberet ei, à quo datum est: utpote cujus dominium non est translatum, sed ipsi mansit; verum ex Ecclesiæ dispositione, in pœnam peccati, piis est usibus applicandum, uti docet S. Thomas supra, colligiturque ex cap. *de hoc autem* de simonia, ubi dicitur, *Regem & Principes restituere debere Ecclesia Exoniensi, quæ ab Episcopo acceperunt, ut ejus electioni assentirentur: cum ea sine gravi salutis sua periculo retinere non possint.* Quæ ratio manifestè insinuat, ad hoc expectandam non esse Judicis sententiam.

Si tamen solum intervenerit simonia ex parte accipientis, restitutio facienda est ipsi danti, juxta cap. *veniens* de simonia, ubi exactum professionis intuitu, & datum ab eo qui licitam existimabat consuetudinem exigendi, quam prætendebat Abbas & Monachi, jubetur danti restitui.

Danti etiam restituendum est pretium simoniacè acceptum, quando beneficium necdum est collatum, non obstante quòd simoniaca turpitudine verferet ex parte utriusque, uti Doctores communiter colligunt ex cap. *de lectus* eod.